

Vox: Το φάντασμα του Φράνκο στοιχειώνει την Ανδαλουσία

της Κικής Σταματόγιαννη

«Αν μπορούσες να δεις πώς είναι στ' αλήθεια η Ανδαλουσία! Μόνο για να περπατήσει κανείς, πρέπει να ανοίξει λαγούμια μέσα στο χρυσό φως, όπως οι τυφλοπόντικες στο σκοτεινό τους περιβάλλον»

Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα

Ωστόσο, από τον Δεκέμβρη του 2018 και τις πρώτες μέρες του Γενάρη 2019, το «χρυσό φως» του ποιητή -που δολοφονήθηκε από τους φασίστες- μοιάζει να 'χει χαθεί.

Η 40χρονη δικτατορία του Φράνκο, με τις εκατόμβες των θυμάτων, δεν στάθηκε αρκετά ισχυρό φόβητρο για να αποτρέψει την επανεμφάνιση της φαιάς σκιάς πάνω από την Ανδαλουσία. Πρώτη φορά, 36 χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, ακροδεξιό κόμμα εισέρχεται σε τοπικό κοινοβούλιο. Στην Αυτόνομη Περιφέρεια της Ανδαλουσίας, με τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση και την τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στο ισπανικό κράτος (μετά την Καταλονία και τη Μαδρίτη), το ακροδεξιό Vox εξέλεξε 12 βουλευτές στις 109 έδρες, καταλαμβάνοντας ποσοστό 11%. Συνέτριψε όλες τις δημοσκοπήσεις, που του έδιναν μάξιμουμ 5%. Έχοντας ιδρυθεί το 2013, κατάφερε να εκτιναχθεί μέσα σε μόλις χρόνια από τις 18.000 ψήφους και το 0,5% στις 396.000 ψήφους και το 11%.

«Οι πολίτες της Ανδαλουσίας ακόμα μία φορά έγραψαν ιστορία, όπως πολλές φορές στο παρελθόν. Αποτίναξαν 36 χρόνια σοσιαλιστικών καθεστώτων ανοίγοντας τον δρόμο για τους υπόλοιπους πολίτες της Ισπανίας, λέγοντας ότι είναι εύκολο να κάνουν το ίδιο και στην υπόλοιπη χώρα» είπε στη μετεκλογική του ομιλία ο γραμματέας των ακροδεξιών, Χαβιέρ Ορτέγα Σμιτ¹. Τα πράγματα, όμως, δείχνουν ακόμα πιο δυσοίωνα. Σύμφωνα με

δημοσκοπήση που δημοσίευσε η ισπανική εφημερίδα El Mundo, εάν οι βουλευτικές εκλογές διοργανώνονταν αυτή τη στιγμή, το Vox θα εισερχόταν στο κοινοβούλιο της Ισπανίας με ποσοστό 13% και 43-45 έδρες². Το σενάριο μοιάζει ανατριχιαστικό.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα (PSOE), που κυριαρχούσε για τρεις δεκαετίες, παρότι αναδείχθηκε πρώτο κόμμα, ήταν ο μεγάλος χαμένος των εκλογών στην Ανδαλουσία (όπως και η Αριστερά). Δεν κατάφερε να σχηματίσει τοπική κυβέρνηση. Αποτέλεσμα: Το Λαϊκό Κόμμα της Δεξιάς (PP) συμμάχησε με τον χώρο του ακραίου κέντρου (Σιουδαδάνος, Πολίτες) και την ακροδεξιά (Vox), αποδεχόμενο τη βαθιά αντιδραστική ατζέντα της τελευταίας. Πρόεδρος της αυτόνομης περιφέρειας της Ανδαλουσίας αναλαμβάνει ο σκληρός δεξιός Χουάνμα Μορένο (από το PP) παραμερίζοντας τους Σοσιαλιστές. «Πριν από αυτές τις εκλογές πρότεινα αλλαγή, τώρα εγγυόμαστε την αλλαγή», ανέφερε ο Μορένο σε συγκέντρωση στη Σεβίλλη³.

Τι ακριβώς σημαίνει όμως αυτή η περίφημη «αλλαγή», για την οποία δεσμεύτηκε ο επικεφαλής των δεξιών, στηριζόμενος σε ακραία νεοφιλελεύθερους και ακροδεξιούς, με την αποδοχή 37 από τα 100 σημεία που του κατέθεσε το Vox; Σημαίνει την προσπάθεια επιστροφής στο εθνικιστικό/φασιστικό παρελθόν της Ισπανίας με τα χιλιάδες θύματα, κάνοντας δεκτό το αίτημα να μετατραπεί η «Ημέρα της Ανδαλουσίας», από επέτειος μνήμης των δολοφονημένων αντιφασιστ(ρι)ών, απλώς σε «ημέρα συμφιλίωσης». Σημαίνει να παζαρεύεις ανθρώπινες ζωές, όπως εν προκειμένω τις ζωές 52.000 μεταναστών. Τρόπος επίλυσης του «προβλήματος», σύμφωνα με το Vox; Η απέλαση όλων των μεταναστών χωρίς χαρτιά στις χώρες καταγωγής τους. «Δεν θέλουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση της Άγκελα Μέρκελ που άνοιξε τις πόρτες στη μαζική μετανάστευση και που θα μετατρέψει την Ευρώπη σε κάτι άλλο». «Μαζί θα κάνουμε την Ισπανία και πάλι μεγάλη. Ζήτω η Ισπανία, ζήτω ο βασιλιάς» διακήρυξε με πάθος ο Χαβιέρ Ορτέγα, σε ομιλία του τον Οκτώβρη 2018, προκαλώντας ντελίριο ενθουσιασμού σε 9.500 υποστηρικτές του κόμματος, ενώ άλλοι 3.000 βρίσκονταν έξω από την ασφυκτικά γεμάτη αίθουσα.

Η ακροδεξιά ξαναγίνεται απειλή

Το σκηνικό μοιάζει πανομοιότυπο σε μια σειρά από χώρες, στις οποίες σημειώθηκε μεγάλη άνοδος της ακροδεξιάς το τελευταίο διάστημα. Οικονομική κρίση, ανεργία, διαφθορά, σκάνδαλα, στροφή του κόσμου σε αντιδραστικές δυνάμεις με δήθεν «αντισυστημικό» λόγο, αδυναμία της Αριστεράς να δώσει απαντήσεις και να διεκδικήσει με αξιώσεις την εξουσία. Σε Ευρώπη, ΗΠΑ, Βραζιλία. «Αυτά που αντιπροσωπεύει ο Τραμπ με όλες τις αποχρώσεις τους και όλα τα άλλα κινήματα που εμφανίζονται σε ολόκληρη την Ευρώπη θα παγιωθούν»⁴. Καθόλου τυχαίο επίσης το γεγονός ότι από τους πρώτους που έσπευσαν να συγχαρούν το Vox για την είσοδό του στο τοπικό κοινοβούλιο ήταν η Μαρίν Λεπέν, η οποία χαρακτήρισε το αποτέλεσμα «ιδιαίτερα σημαντικό για το νέο και δυναμικό κίνημα».

Παρότι οι ακροδεξιοί δηλώνουν ότι θα στηρίξουν μόνο την κυβέρνηση, χωρίς να συμμετάσχουν σε αυτήν, αρχίζει να διαμορφώνεται σιγά-σιγά η εικόνα για το σκηνικό που πρόκειται

να εκτυλιχτεί. Στήριξη μιας κυβέρνησης από την ακροδεξιά μπορεί να σημαίνει ένα και μόνο πράγμα. Υποχώρηση σε πιο συντηρητικές θέσεις συνολικά.

Το Vox, λοιπόν, στις «100 θέσεις» του για όλη την Ισπανία, απαιτεί την κατάργηση του νόμου περί έμφυλης βίας, μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την ενδοοικογενειακή βία, αυστηροποίηση της νομοθεσίας περί αμβλώσεων και λοατκια+δικαιωμάτων, απόρριψη του ομόφυλου γάμου, προστασία των κυνηγών και διατήρηση της βαρβαρότητας των ταυρομαχιών. Δηλώνει υπέρ της οπλοκατοχής, ενάντια στο Ισλάμ και τους πρόσφυγες/μετανάστ(ρι)ες, ενάντια στην αυτονομία των περιφερειών, φανατικά υπέρ μιας καθαρής, ενωμένης Ισπανίας. Σαν άλλος Τραμπ, υπερθεματίζει για τον φράχτη στη θέουτα και τη Μελίγια στο Μαρόκο «προκειμένου να αποτραπεί η είσοδος μεταναστών στη χώρα».

«Θέσαμε στο τραπέζι την ανάγκη να ελέγξουμε τα σύνορά μας και να τερματίσουμε την παράνομη μετανάστευση, να τερματίσουμε τα καταχρηστικά επίπεδα φορολογίας και την ανάγκη να θέσουμε τέλος στους ιδεολογικούς νόμους που σχετίζονται με το φύλο»⁵.

Περισσότεροι από 40.000 πρόσφυγες έχουν καταφύγει στο ισπανικό κράτος από τον Ιανουάριο ως τον Σεπτέμβριο του 2018, πολύ περισσότεροι από τις αφίξεις του 2015, 2016 και 2017 αθροιστικά. Όμως, σύμφωνα με έρευνες, οι ισπανοί και οι ισπανίδες σε ένα συντριπτικό ποσοστό 86% παραμένουν θετικοί σχετικά με την εισδοχή προσφύγων⁶.

Η ακροδεξιά θα χρειαστεί σκληρή προσπάθεια ακόμη για να ανατρέψει αυτούς τους συσχετισμούς μέσα στον κόσμο. Στο χέρι της Αριστεράς και των κινημάτων είναι να μην τα καταφέρει.

Η ακροδεξιά στοχοποιεί τις γυναίκες και τα δικαιώματά τους

Σύμφωνα με τον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο των ακροδεξιών Φρανσίσκο Σεράνο «θα πρέπει να μπει ένα τέλος στην κυριαρχία των φεμινιστριών και την ηγεμονία της Αριστεράς». Περιγράφουν τον ριζοσπαστικό φεμινισμό ως την «προσπάθεια των γυναικών να καθυποτάξουν τους άνδρες». Ζητούν την αναθεώρηση της νομοθεσίας που σχεδιάστηκε για να παρέχει αποτελεσματικότερη προστασία στα θύματα έμφυλης βίας. Ζητούν τη διακοπή χρηματοδότησης φεμινιστικών οργανώσεων και δομών, τη δημιουργία μιας γραμματείας (τοπικού υπουργείου) Οικογένειας (!) στη θέση της γραμματείας έμφυλων ζητημάτων και φυσικά τη διακοπή της κρατικής υγειονομικής κάλυψης στις διαδικασίες της άμβλωσης και επαναπροσδιορισμού της ταυτότητας φύλου.

«Γυναίκες της Ανδαλουσίας, καλώς ήρθατε στο ζοφερό τοπίο της Ιστορίας της Πορφυρής Δούλης» (The Handmaid's Tale), όπως έγραφε κι ένας χρήστης στο twitter, συνδέοντας την άνοδο των φασιστών με το δυστοπικό μυθιστόρημα της Μάργκαρετ Άτγουντ,

όπου οι γυναίκες μεταμορφώνονται σε αναπαραγωγικές μηχανές χωρίς καθόλου δικαιώματα.

Τη στιγμή που όλος ο πλανήτης μιλά για τη μάστιγα των γυναικοκτονιών (μόνο στο ισπανικό κράτος έχουν καταγραφεί 972 γυναικοκτονίες από το 2003), ήδη το δεξιό Λαϊκό Κόμμα έκανε την πρώτη υποχώρηση στους ακροδεξιούς του Vox κάνοντας λόγο για την ανάγκη προστασίας και των αντρών στις περιπτώσεις έμφυλης βίας. Το Vox υποδέχτηκε αυτή την κίνηση καλής θέλησης χαρακτηρίζοντάς την ως μια «καλή αρχή για να σταματήσουν να μπαίνουν άδικα στο στόχαστρο οι άντρες». Το ότι οι θύτες στις περιπτώσεις των γυναικοκτονιών είναι όλοι άντρες, είναι μια λεπτομέρεια που το Vox κρίνει μάλλον ασήμαντη για να ασχοληθεί μαζί της.

Οι νεοφιλελεύθεροι Σιουδαδάνος -για την ώρα- δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν να στέκονται απέναντι στην έμφυλη βία και να στηρίζουν τη σχετική νομοθεσία, όπως επίσης και το δικαίωμα της αυτονομίας των περιφερειών στο ισπανικό κράτος. Βέβαια, παραμένει άγνωστο για πόσο ακόμα θα μένουν συνεπείς απέναντι στο «*Η ελευθερία και η ισότητα είναι αδιαπραγμάτευτα*». Όλα αυτά σε μια χώρα που έχει δώσει τα τελευταία χρόνια πολλούς και σημαντικούς αγώνες στον αντισεξισμό με τεράστιες κινητοποιήσεις. Υπάρχουν αρκετοί που θεωρούν ότι η στροφή προς το δεξιό και οπισθοδρομικό Vox ήρθε ως απάντηση στην έντονη δραστηριοποίηση του φεμινιστικού κινήματος και τα προχωρήματα που έφερε μαζί του, με τα ζητήματα έμφυλης ισότητας να ιεραρχούνται πολύ ψηλά στην ατζέντα

«*Αντιμέτωποι με την άνοδο του φασισμού, καλούμαστε να κάνουμε συμμαχίες. Τώρα περισσότερο από ποτέ. Ο συμπεριληπτικός, ριζοσπαστικός φεμινισμός να γίνει ένα τείχος απέναντι στη μισαλλοδοξία. Το Vox θέλει να αφανίσει γυναίκες, μετανάστες, ρομά, μαύρες, μουσουλμάνες και λοατκία+. Είναι η ώρα να ενωθούμε σχηματίζοντας ένα ενιαίο μέτωπο*» (Gitanas Feministas).

Οι γυναίκες στην Ισπανία μπαίνουν στο στόχαστρο των φασιστών,

ακριβώς επειδή το γυναικείο κίνημα είναι ισχυρό και με δυνατή φωνή. Είναι ένα κίνημα που για τους φασίστες αποτελεί το σύμβολο της Αριστεράς, αλλά και της πλήρους ανατροπής των παραδοσιακών αξιών.

Στις ευρωπαϊκές χώρες του Βορρά συχνά τελευταία τα ακροδεξιά κόμματα εμφανίζουν ένα δήθεν «φιλικό» πρόσωπο απέναντι σε γυναίκες και λοατκια+ ανθρώπους, με τον ισχυρισμό πως «γυναίκες και γκέι απειλούνται από το Ισλάμ». Όμως στην Ισπανία, οι φασίστες δεν διαθέτουν τέτοια ευελιξία. Για αυτούς, η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι και το πρώτο και κύριο καθήκον της είναι να γεννά παιδιά. Και οι ιδέες αυτές δεν είναι μόνο το λάβαρο του Vox, αλλά κυριαρχούν και στο Λαϊκό Κόμμα της σκληρής δεξιάς.

Για κάθε αντιφασίστα, προοδευτικό και αριστερό άνθρωπο, η επανεμφάνιση της ακροδεξιάς απειλής στην Ισπανία στέκεται σαν υπενθύμιση ότι δεν ξεμπερδεύεις έτσι εύκολα με το φασιστικό τέρας, όσα χρόνια κι αν έχουν περάσει από το τελευταίο δάγκωμά του.

«Ο θάνατος με παραμονεύει

από τους πύργους της Κόρδοβας»

¹ Βίντεο στο euronews, <https://www.youtube.com/watch?v=jJ3sHYcdy0c>

²
<http://www.capital.gr/diethni/3336091/ispania-eisodo-sti-bouli-tou-akrodexiou-vox-deixnei-dimoskopisi>

³
<https://www.insider.gr/eidiseis/kosmos/101503/ispania-gia-proti-fora-i-akrodexia-sto-koinoboylio>

⁴ Βίντεο στο euronews, https://www.youtube.com/watch?v=QJzgD_1R_q4

⁵
<https://www.insider.gr/eidiseis/kosmos/101503/ispania-gia-proti-fora-i-akrodexia-sto-koinoboylio>

⁶

<https://www.euronews.com/2018/12/18/is-immigration-to-blame-for-the-rise-of-the-populist-vox-party-in-andalusia>